

ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Тосон Очирт Хайрхан ОНӨААТҮГ-ын 2023 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: ЗАА-2024/06/НА-СТА-ОНА

Цахим хуудас: www.audit.mn Улиастай сум 2024 он	Завхан аймаг дахь Төрийн Аудитын газрын тэргүүлэх аудитор: Д.Бат-Ундраа Утас: 99993365 Цахим хаяг: Bat-Undraa@audit.gov.mn Аудитын менежер : Х.Болдбаатар Утас:99105506 Цахим хаяг: boldbaatarkh@audit.gov.mn Аудитор : Г.Нармандах Утас:99031794 Цахим хаяг: narmandakhg@audit.gov.mn
---	---

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Нэг. Хараат бус аудиторын дүгнэлт

**ЗАВХАН АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**
81090 Улиастай, Завхан аймаг
Утас/Факс: 7046-36-12
И-мэйл: zavkhan@audit.gov.mn

ТОСОН ОЧИРТ ХАЙРХАН
ОНӨААТҮГ-ЫН ЗАХИРАЛ
Г.БАТЖАРГАЛ-Д

2024.03.12 № 224
танай -ны № -т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.8-д заасны дагуу Тосон Очирт Хайрхан ОНӨААТҮГ-ын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, орлогын үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, зорилтод түвшний гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Тосон Очирт Хайрхан ОНӨААТҮГ-ын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Богино хугацаатай өр төлбөр өмнөх оноос 100.1 сая төгрөгөөр өссөн байна. Энэ нь үйл ажиллагаанд ашигладаг аж ахуйн материалын үнэ өссөн, татварын өр нэмэгдсэнтэй холбоотой байна.

Аудитын гол асуудал

Тосон Очирт Хайрхан ОНӨААТҮГ-ын 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, орлогын үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, зорилтод түвшний гүйцэтгэлд дүгнэлт өгөх аудитаар тайлант үеийн алдагдал нэмэгдсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Тосон Очирт Хайрхан ОНӨААТҮГ нь дулаан үйлдвэрлэлээр төсвийн 5 байгууллага, 5 айл өрхтэй, бохир ус татан зайлуулах арга хэмжээнд 12 айл өрх, 21 аж ахуйн нэгжид үйлчилгээ үзүүлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Audit(D)Дүгнэлт/2024

013020399

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, эдийн засгийн үндсэн үзүүлэлт, зорилгод түвшний гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Д.БАТ-УНДРАА

Хоёр. Аудит хийсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл

Балансын зүйл	Үндсэн код	Үлдэгдэл	
		1 сарын 1	12 сарын 31
1.1.01 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө		9,591,989.75	4,113,291.44
Бүлэггүй		9,591,989.75	4,113,291.44
Касст байгаа бэлэн мөнгө	1001-1000	-	2,272,200.00
Хас банкны харилцах данс	1101-1000	9,366,510.71	1,841,091.44
Төрийн банкны харилцах данс	1102-1000	225,479.04	-
1.1.02 Дансны авлага		26,953,618.65	37,029,454.00
Бүлэггүй		26,953,618.65	37,029,454.00
Дансны авлага	1201-1000	26,953,618.65	37,029,454.00
1.1.03 Татвар, НДШ-ийн авлага		-	-
Бүлэггүй		-	-
НДШ-ийн авлага	1203-1000	-	-
1.1.04 Бусад авлага		-	209,397.73
Бүлэггүй		-	209,397.73
Ажиллагсдаас авах авлага	1204-1000	-	209,397.73
1.1.06 Бараа материал		96,451,089.37	49,360,993.20
Бүлэггүй		96,451,089.37	49,360,993.20
Түлш халаалтын материал	1401-1000	-	-
Хангамжийн материал	1402-0100	87,925,649.37	46,769,403.20
Бичиг хэргийн материал	1402-1000	773,780.00	1,285,030.00
Хөдөлмөр хамгааллын материал	1402-2000	4,618,060.00	530,560.00
Шатах тослох материал	1402-4000	2,629,700.00	776,000.00
Цэвэрлэгээний материал	1402-6000	503,900.00	-
1.1.07 Урьдчилж төлсөн зардал/тооцоо		661,800.00	729,722.56
Бүлэггүй		661,800.00	729,722.56
Цалингийн урьдчилгаа	1501-0200	661,800.00	729,722.56
1.2.01 Үндсэн хөрөнгө		3,981,597,728.06	3,743,355,427.85
Бүлэггүй		3,981,597,728.06	3,743,355,427.85
Барилга, байгууламж	2001-1000	1,095,850,545.75	1,095,850,545.75
Машин, тоног төхөөрөмж	2002-1000	4,324,652,454.00	4,341,352,454.00
Тээврийн хэрэгсэл	2002-2000	78,993,300.00	78,993,300.00
Тавилга, эд хогшил	2003-1000	3,976,263.62	3,976,263.62
Компьютер, дагалдах хэрэгсэл	2003-2000	7,180,082.00	7,180,082.00
Хур. элэгдэл -Барилга, байгууламж	2021-1000	107,390,342.79	130,069,590.03
Хур. элэгдэл -Машин, тоног төхөөрөмж	2022-1000	1,356,825,891.34	1,584,391,023.47
Хур. элэгдэл -Тээврийн хэрэгсэл	2022-2000	62,920,540.15	64,669,423.67
Хур. элэгдэл -Тавилга, эд хогшил	2023-1000	1,122,026.43	1,442,642.79
Хур. элэгдэл -Компьютер, дагалдах хэрэгсэл	2023-2000	796,116.60	3,424,537.56
1.2.02 Биет бус хөрөнгө		70,656,000.00	70,656,000.00
Бүлэггүй		70,656,000.00	70,656,000.00
Биет бус хөрөнгө	2101-1000	74,616,000.00	74,616,000.00
Хур. хорогдол -Биет бус хөрөнгө	2121-1000	3,960,000.00	3,960,000.00

НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН		4,185,912,225.83	3,905,454,286.78
2.1.1.01 Дансны өглөг		29,541,429.18	41,325,407.27
Бүлэггүй		29,541,429.18	41,325,407.27
Дансны өглөг	3101-1000	29,541,429.18	41,325,407.27
2.1.1.02 Цалингийн өглөг		14,633,635.20	19,356,003.60
Бүлэггүй		14,633,635.20	19,356,003.60
Цалингийн өглөг	3301-1000	14,633,635.20	19,356,003.60
2.1.1.03 Татварын өр		22,959,847.90	112,064,925.37
Бүлэггүй		22,959,847.90	112,064,925.37
ХХОАТ-ын өглөг	3401-2000	10,996,796.25	34,867,628.20
Бусад татварын өглөг	3401-3000	-	42,362,990.05
НӨАТ-ын өглөг	3401-4000	11,963,051.65	34,834,307.12
2.1.1.04 НДШ - ийн өглөг		21,448,581.38	15,901,132.36
Бүлэггүй		21,448,581.38	15,901,132.36
НДШ-ийн өглөг	3402-1000	21,448,581.38	15,901,132.36
2.1.1.10 Бусад богино хугацаат өр төлбөр		-	-
Бүлэггүй		-	-
Ажиллагсдад өгөх өглөг	3801-1000	-	-
2.3.01 Өмч: - төрийн		5,414,573,985.00	5,414,573,985.00
Бүлэггүй		5,414,573,985.00	5,414,573,985.00
Төрийн өмч	4101-0100	5,414,573,985.00	5,414,573,985.00
2.3.09.1 Тайлангийн үеийн ашиг		-	(305,045,052.55)
Бүлэггүй		-	(305,045,052.55)
Тайлант үеийн ашиг /алдагдал/	4601-0000	-	(305,045,052.55)
2.3.09.2 Өмнөх үеийн ашиг		(1,317,245,252.83)	(1,392,722,114.27)
Бүлэггүй		(1,317,245,252.83)	(1,392,722,114.27)
Хуримтлагдсан ашиг алдагдал	4601-0100	(1,317,245,252.83)	(1,392,722,114.27)
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗНИЙ ӨМЧИЙН ДҮН		4,185,912,225.83	3,905,454,286.78

2.2 Аудит хийсэн дэлгэрэнгүй орлогын тайлан

Мөрийн дугаар	Балансын зүйл	Өмнөх оны дүн	Тайлант жилийн дүн
01	Борлуулалтын орлого (цэвэр)	603,287,117.79	787,827,010.65
02	Борлуулалтын өртөг	799,414,326.45	949,775,457.06
03	Нийт ашиг(алдагдал)	(196,127,208.66)	(161,948,446.41)
04	Түрээсийн орлого	0.00	0.00
05	Хүүний орлого	0.00	0.00
06	Ногдол ашгийн орлого	0.00	0.00
07	Эрхийн шимтгэлийн орлого	0.00	0.00
08	Бусад орлого	86,250.00	42,529,090.91
08.1	Орлогын дүн	86,250.00	42,529,090.91
09	Борлуулалт, маркетингийн зардал	0.00	0.00
10	Ерөнхий ба удирдлагын зардал	112,288,462.10	119,147,819.83
11	Санхүүгийн зардал	0.00	8,998,795.38
12	Бусад зардал	105,300.00	57,479,081.84

12.1	Зардлын дүн	112,393,762.10	185,625,697.05
13	Гадаад валютын ханшийн зөрүүний олз (гарз)	0.00	0.00
14	Үндсэн хөрөнгө данснаас хассаны олз (гарз)	(71,718.75)	0.00
15	Биет бус хөрөнгө данснаас хассаны олз (гарз)	0.00	0.00
16	Хөрөнгө оруулалт борлуулснаас үүссэн олз (гарз)	0.00	0.00
17	Бусад ашиг (алдагдал)	0.00	0.00
17.1	Олз, гарзын дүн	(71,718.75)	0.00
18	Татвар төлөхийн өмнөх ашиг(алдагдал)	(308,506,439.51)	(305,045,052.55)
19	Орлогын татварын зардал	0.00	0.00
20	Татварын дараах ашиг (алдагдал)	(308,506,439.51)	(305,045,052.55)
21	Зогсоосон үйл аж-ны татварын дараах ашиг(алдагдал)	0.00	0.00
22	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	(308,506,439.51)	(305,045,052.55)
23	Бусад дэлгэрэнгүй орлого	0.00	0.00
23.1	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдлийн зөрүү	0.00	0.00
23.2	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	0.00	0.00
23.3	Бусад олз (гарз)	0.00	0.00
24	Орлогын нийт дүн	0.00	0.00
25	Нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашиг (алдагдал)	0.00	0.00

2.3 Аудит хийсэн өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

№	Үзүүлэлт	Өмч	Хөр-н дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Эздийн өмчийн бусад хэсэг	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт дүн
01	2021 оны 12 сарын 31-ээр үлдэгдэл	5,343,917,985.00	0.00	0.00	(1,012,376,416.80)	4,331,541,568.20
02	НББ-н бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга	0.00	0.00	0.00	3,637,603.48	3,637,603.48
03	Залруулсан үлдэгдэл	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
04	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	0.00	0.00	0.00	(308,506,439.51)	(308,506,439.51)
05	Бусад дэлгэрэнгүй орлого	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
06	Өмчид гарсан өөрчлөлт	70,656,000.00	0.00	0.00	0.00	70,656,000.00

07	Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
08	Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн дүн	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
09	2022 оны 12 сарын 31-ээр үлдэгдэл	5,414,573,985.00	0.00	0.00	(1,317,245,252.83)	4,097,328,732.17
10	НББ-н бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны залруулга	0.00	0.00	0.00	(75,476,861.44)	(75,476,861.44)
11	Залруулсан үлдэгдэл	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
12	Тайлант үеийн цэвэр ашиг (алдагдал)	0.00	0.00	0.00	(305,045,052.55)	(305,045,052.55)
13	Бусад дэлгэрэнгүй орлого	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
14	Өмчид гарсан өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
15	Зарласан ногдол ашиг	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
16	Дахин үнэлгээний нэмэгдлийн хэрэгжсэн дүн	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
17	2023 оны 12 сарын 31-р үлдэгдэл	5,414,573,985.00	0.00	0.00	(1,697,767,166.82)	3,716,806,818.18

2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

Мөрийн дугаар	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
0	Мөнгөн хөрөнгийн дотоод гүйлгээ	0.00	0.00
1	Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ	0.00	0.00
1.1	Мөнгөн орлогын дүн (+)	680,961,409.30	761,233,094.00
1.1.1	Бараа борлуулсан, үйлчилгээ үзүүлсний орлого	668,300,409.30	732,186,108.00
1.1.2	Эрхийн шимтгэл, хураамж, төлбөрийн орлого	0.00	0.00
1.1.3	Даатгалын нөхвөрөөс хүлээн авсан мөнгө	0.00	55,086.00
1.1.4	Буцаан авсан албан татвар	0.00	0.00
1.1.5	Татаас, санхүүжилтийн орлого	0.00	0.00
1.1.6	Бусад мөнгөн орлого	12,661,000.00	28,991,900.00
1.2	Мөнгөн зарлагын дүн (-)	683,706,931.57	766,711,792.31
1.2.1	Ажиллагчдад төлсөн	203,627,021.93	250,208,509.56
1.2.2	Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн	52,772,944.92	89,000,000.00

1.2.3	Бараа материал худалдан авахад төлсөн	189,256,776.80	143,344,402.50
1.2.4	Ашиглалтын зардалд төлсөн	94,847,280.21	93,237,616.64
1.2.5	Түлш шатахуун, тээврийн хөлс, сэлбэг хэрэгсэлд төлсөн	84,944,843.00	121,267,577.50
1.2.6	Хүүний төлбөрт төлсөн	0.00	0.00
1.2.7	Татварын байгууллагад төлсөн	40,428,164.71	54,939,726.09
1.2.8	Даатгалын төлбөрт төлсөн	0.00	0.00
1.2.9	Бусад мөнгөн зарлага	17,829,900.00	14,713,960.02
1.3	Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	(2,745,522.27)	(5,478,698.31)
4	Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	(2,745,522.27)	(5,478,698.31)
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	12,337,512.02	9,591,989.75
6	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	9,591,989.75	4,113,291.44

Гурав. Аудитын илрүүлэлт: Алдаа зөрчил илрээгүй

Дөрөв. Аудитаар илэрсэн буруу илэрхийллийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/сая төгрөгөөр/

Байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
									Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/сая төгрөгөөр/

Аудитад хамрагдсан байгууллагын нэр	Нийт зөрчил		Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
							Тоо	Дүн
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн		
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Дүн								

Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил									
Дүн									
Нийт дүн									

Тав. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
A	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ	1	1			1			
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ								
5	ТЭЗ								
	НИЙТ	1	1			1			

БОЛОВСРУУЛСАН : АУДИТОР

Г.НАРМАНДАХ

ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Д.БАТ-УНДРАА

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

Х.БОЛДБААТАР

